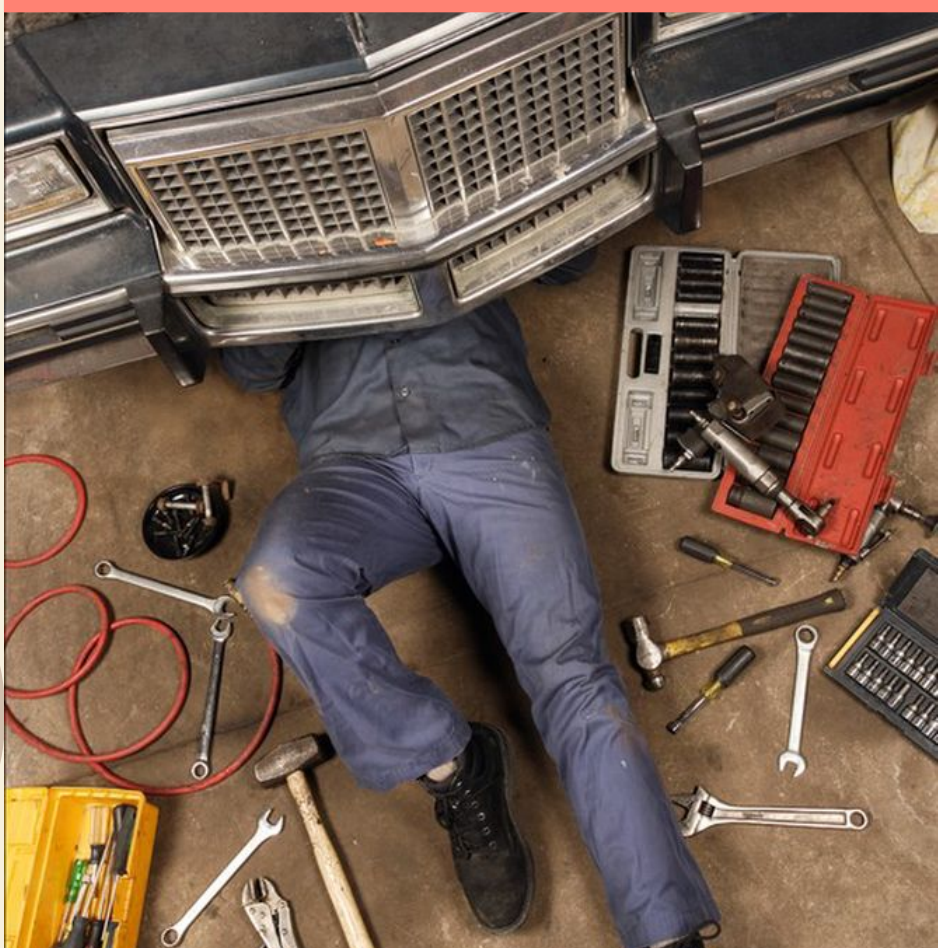

Oslo

Veileder for oljeholdig avløpsvann

Dette er Vann- og avløpsetatens (VAV) veileder for utslipp av oljeholdig avløpsvann. Veilederen inneholder nyttig informasjon om registrering, drift, vedlikehold m.m.

Innholdsfortegnelse

1. INTRODUKSJON.....	3
2. DEFINISJONER.....	4
3. OLJEUTSKILLER.....	4
4. KRAV VED INSTALLASJON AV OLJEUTSKILLER	5
4.1. Søknad om forhåndsuttalelse	5
5. KRAV OM TILLATELSE	6
5.1. Krav til andre virksomheter	6
5.2. Søknad om utslippstillatelse av oljeholdig avløpsvann	6
5.2.1. Behandlingstid	7
5.2.2. Opphør eller endring av virksomhet	7
5.3. Andre utslipp	7
5.3.1. Utslipp fra private husstander	7
5.3.2. Sluk i garasjeanlegg og lignende	7
5.3.3. Sykkelvask.....	8
6. UTFORMING	8
6.1. Dimensjonering og plassering	8
6.1.1. Prøvetakingskum.....	8
6.1.2. Lukk på utløpskasse (sikring mot akuttutslipp).....	8
6.1.3. Delevasker og dekkvasker	9
6.1.4. Sandfang	9
6.2. Krav til utløpsvannet	9
6.2.1. Oljeinnhold	9
6.2.2. Analysemetode og analyseparameter	9
6.3. Prøvetaking.....	10
6.4. Overskridelse av grenseverdi	10
7. TILBAKESTRØMNINGSBESKYTTELSE	10
8. KRAV TIL DRIFT, VEDLIKEHOLD OG KONTROLL AV OLJEUTSKILLERANLEGGET	11
8.1. Bruk av kjemikalier og oppbevaring.....	11
8.2. Avtale for tømning, kontroll og prøvetaking.....	12
8.3. Tømning og kontroll	12
8.4. Oljeutskilleranlegg som permanent tas ut av bruk	12
8.5. Føring av driftsjournal	12
9. DISPENSASJON	13
10. RAPPORTERING	13

10.1.	Følgende dokumentasjon skal sendes inn fortløpende:	13
11.	SIKRING OG BEREDSKAP MOT UFORUTSETTE UTSLIPP	13
11.1.	Forebyggende tiltak	13
11.2.	Beredskap	13
11.3.	Varsling	13
12.	TILSYN MED OLJEUTSKILLERANLEGG	14
13.	REGELVERK.....	14
13.1.	Plan- og bygningsloven.....	15
14.	ANNET AKTUELT REGELVERK	15
14.1.	Substitusjonsplikt.....	15
14.2.	Farlig avfall	16
14.3.	Internkontroll.....	16
15.	REFERANSER.....	16

1. Introduksjon

Denne veilederen er laget for deg som skal eller allerede har en tillatelse for utslipp av oljeholdig avløpsvann. Den refererer lovverket samt hvilke krav vi stiller til både virksomheter og privatpersoner. Veilederen beskriver hvordan du søker om en utslippstillatelse og en forhåndsuttalelse, og krav som stilles til dokumentasjon. I tillegg inneholder den informasjon om drift og vedlikehold, rapportering og tilsyn.

Denne veilederen er laget for at man skal få en forståelse av hvilke krav som er satt, og hvordan man kan oppnå et lovlig påslipp av oljeholdig avløpsvann. Oljeutskilleren skal driftes, vedlikeholdes og tømmes regelmessig. Det er virksomheten selv som har ansvaret for at kravene blir overholdt.

Vann- og avløpsetaten - forurensningsfunksjonen

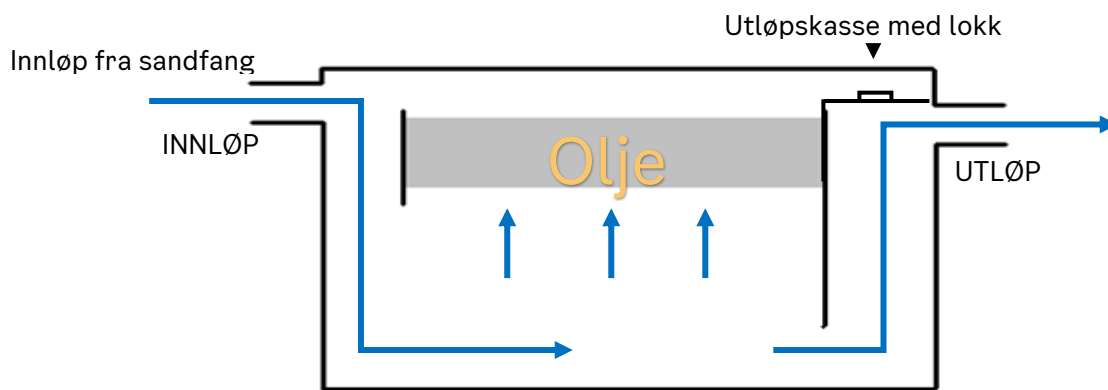
2. Definisjoner

- påslipp: Tilførsel av avløpsvann til offentlig avløpsnett
- avløpsvann: Både sanitært og industrielt avløpsvann, samt overvann
- spillvann: Avløpsvann som består av en blanding av sanitært avløpsvann og industrielt avløpsvann.
- offentlig avløpsnett: Avløpsnett som eies og driftes av kommunen.
- stikkledning: Privat avløpsrør som går fra den private husholdning til det offentlige avløpsnettet.
- oljeholdig avløpsvann: Avløpsvann som inneholder motorolje, smørefett, parafin, white-spirit, bensin og lignende. I dette ligger også spillvann fra vask og avfetting av kjøretøyer, motorvask og lignende. Oljeinnholdet bestemmes ved å måle innholdet av upolare hydrokarboner med karbonkjedelengde mellom C₅ og C₄₀.
- oljeutskilleranlegg: Sandfang, oljeutskiller og prøvetakingskum.
- farlig avfall: Avfall som ikke hensiktsmessig kan håndteres sammen med forbruksavfall fordi det kan medføre alvorlige forurensninger eller fare for skade på mennesker eller dyr. Olje og sand/slam som holdes tilbake i oljeutskilleranlegget regnes som farlig avfall og omfattes av avfallsforskriften kap.11 Farlig avfall.
- sedimenterbart materiale: Partikler som blir transportert i vann og synker ned på bunnen ved lavstrømhastighet.
- tilbakestrømning: Tilbakestrømning oppstår når vann trykkes eller suges tilbake til det offentlige vannledningsnettet fra det interne rørsystem.

3. Oljeutskiller

Oljeutskillere benyttes til å behandle vann som er forurensset med små mengder olje og ulike kjemikalier. En oljeutskiller er en gravimetrisk utskiller som er bygget slik at oljen skal separere seg fra avløpsvannet og bli værende i utskilleren i oljefasen mens det rensede vannet går ut på avløpsnettet, se figur 1. Oljens egenskap til å skille seg fra vannet beror på oljens tetthet og størrelser på oljedråpene. Oljen vil automatisk stige til overflaten av vannet inne i utskilleren dersom riktig oppholdstid overholdes. Oppholdstiden i oljeutskilleren bør være minst en time. Utskilleren skal være utstyrt med dykket utløp som sørger for at oljen holdes adskilt fra utløpet og utløpskassen. Utløpskassen skal være utstyrt med lokk. Det finnes flere typer utskillere, fra frittstående til nedgravde, se figur 1. Den skal dimensjoneres etter hvilken vannmengde den blir tilført (Miljødirektoratet, 2013).

Et oljeutskilleranlegg er et renseanlegg for behandling av oljeholdig avløpsvann som består av et sandfang, gravimetrisk oljeutskiller og en prøvetakingskum (Storhaug, 2007)

Figur 1: Prinsippskisse av en oljeutskiller

4. Krav ved installasjon av oljeutskiller

Når dere har påslipp av oljeholdig avløpsvann til offentlig avløpsnett, må dere installere et oljeutskilleranlegg, under gitte forutsetninger. Se punkt 5 *krav om tillatelse*.

Dere må søke Vann- og avløpsetaten om en forhåndsuttalelse i forbindelse med rammesøknad til Plan- og bygningsetaten, se pkt. 4.1 under. Dere må i en separat søknad til Vann- og avløpsetaten søke om tillatelse til utslipp av oljeholdig avløpsvann.

4.1. Søknad om forhåndsuttalelse

Installasjon/bytte av oljeutskiller er en byggesak som er søknadspliktig hos Plan- og bygningsetaten (PBE). PBE kan ikke gi igangsettingstillatelse før Vann- og avløpsetaten har gitt en uttalelse.

Dere kan søke elektronisk ved å bruke skjema 5174 *Søknad om tillatelse til tiltak (rammesøknad og ett-trinns søknad)* som dere finner på plan- og bygningsetatens nettsider. Husk å huk av på ett-trinns søknadsbehandling. Skjema 5183 – *Erklæring om ansvarsrett* og 5185 – *Gjennomføringsplan*, i tillegg til plantegning og hovedledningskart må også legges ved. Gjennomføringsplanen kan eventuelt erstattes med et brev om redegjørelse av tiltaket.

Ved installasjon eller utskifting av eksisterende oljeutskiller må utførende firma søke om en forhåndsuttalelse fra oss som de legger ved søknaden til Plan- og bygningsetaten. Dere må bruke skjema som ligger på våre [nettsider](#), under «arbeider på vann- og avløpsnett» og «søknad om forhåndsuttalelse eller tillatelser».

I søknaden må dere legge ved et hovedledningskart som viser følgende:

- Sluk og renner som drenerer til oljeutskilleranlegget.
- Oljeutskillerens beliggenhet i forhold til bygninger og offentlige vann- og avløpsledninger.
- Avløpsledning fra oljeutskiller og helt frem til tilknytningspunkt på offentlig spillvannsledning.

Se **Feil! Fant ikke referanseilden.** for eksempel på hvordan tegningen bør se ut.

Hovedledningskart kan bestilles på våre [nettsider](#). Kartet skal være i A3 format med målestokk 1:500. En rørlegger/konsulent vil kunne være behjelpelig med å tegne inn detaljer. Kart og tegninger skal være stemplet/attestert av rørlegger/konsulent, før de sendes inn. Det er deres ansvar å påse at tegningene inneholder riktig og nødvendig informasjon.

I søknaden skal vi også ha en kort beskrivelse av hvilken aktivitet som skal foregå i tilknytning til oljeutskilleren.

5. Krav om tillatelse

Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann reguleres i forurensningsforskriften kapittel 15. Her fastsettes det at ingen kan sette i verk nye utslipp eller øke utslippet av oljeholdig avløpsvann vesentlig (> 25 %) uten at kommunen har gitt tillatelse til dette. I Oslo kommune er det Vann- og avløpsetaten som forvalter utslipp av oljeholdig avløpsvann.

Kravet om tillatelse gjelder for utslipp av oljeholdig avløpsvann fra følgende bransjer:

- bensinstasjoner,
- vaskehaller for kjøretøy,
- motorverksteder,
- bussterminaler,
- verksteder og klargjøringssentraler for kjøretøyer, anleggsmaskiner og skinnegående materiell, og
- anlegg for understellsbehandling;

som enten har vaskeplass, smørehall, servicehall eller lignende.

5.1. Krav til andre virksomheter

For virksomheter som har utslipp av oljeholdig avløpsvann, men som ikke er nevnt ovenfor, stiller Vann- og avløpsetaten påslippskrav etter forurensningsforskriften kapittel 15 A-4 for å begrense og kontrollere utslipp av oljeholdig avløpsvann. Dette kan være utslipp fra garasjeanlegg, fjernvarmesentraler, vaskeplasser/verksteder for tjenestebiler, o.l. Disse virksomhetene skal i utgangspunktet også ha en utslippstillatelse fra riktig myndighet (Miljødirektoratet eller Fylkesmannen) for at utslippet skal være lovlig. I flere tilfeller vil ikke myndigheten regulere utslippet gjennom en egen tillatelse, da de anser utslippet for å være så lite at det ansees for å være «ubetydelig».

5.2. Søknad om utslippstillatelse av oljeholdig avløpsvann

Dersom dere driver en virksomhet som har utslipp av oljeholdig avløpsvann må dere søke om en utslippstillatelse eller et vedtak om påslippskrav.

Søknadskjema om utslipp av oljeholdig avløpsvann finnes på våre [nettsider](#) .

For å kunne behandle søknaden trenger vi følgende:

1. Hovedledningskart utarbeidet som beskrevet i punkt 4.1:
2. Det må også legges ved en gyldig tømmeavtale. Tømmeavtalen skal gjøre rede for analyse- og tømme hyppigheten og den må være signert av begge parter.

5.2.1. Behandlingstid

Kommunen skal behandle søknaden innen 6 uker under forutsetning at søknaden er fullstendig. Søknaden er fullstendig når all dokumentasjon er godkjent. Under særlige forhold kan kommunen bestemme at saken ikke kan behandles innen seks uker. Søknader behandles så raskt som mulig, og det vil sendes ut et midlertidig svar dersom det behøves lengre behandlingstid.

5.2.2. Opphør eller endring av virksomhet

Dersom virksomheten opphører, bytter navn eller flytter, plikter dere å melde dette til Vann- og avløpsetaten. Ved flytting til ny adresse må dere søke om ny tillatelse.

5.3. Andre utslipp

5.3.1. Utslipp fra private husstander

Vann- og avløpsetaten tillater ikke at private husstander (enebolig, borettslag, sameier etc.) kobler oljeutskillere til offentlig avløpsnett. Dette er fordi Vann- og avløpsetaten ikke har myndighet til å gi en utslippstillatelse. Selv om man har installert oljeutskiller vil avløpsvannet regnes som oljeforurensning.

Vann- og avløpsetaten anbefaler også privatpersoner å vaske bilene sine i vaskehaller i stedet for hjemme, da dette reduserer risikoen for forurensning av miljø og avløpsnett.

5.3.2. Sluk i garasjeanlegg og lignende

Vann- og avløpsetaten tillater ikke tilknytning av sluk i private eller offentlige garasjeanlegg til offentlig avløpsnett, ettersom vi vil begrense tilførselen av overvann (nedbør) til avløpsnettet. Et privat garasjeanlegg med sluk i gulvet må derfor drenere avløpsvannet (overflatevann) i grunnen. Se avsnitt 2.3.11 i [veileder til byggesak](#).

Drenering av overvann må avklares med riktig myndighet, da det er mulighet for grunnforurensning og evt. nærliggende sårbare områder. Det må legges til rette for at evt. olje/kjemikaliesøl skal tørkes opp, og ikke bli en del av drens vannet. Merk at installasjon av sluk som dreneres i grunnen generelt ikke anbefales da det vil øke risikoen for utslipp og forurensning.

5.3.2.1. Vasking av garasjeanlegg

Dersom dere har behov for å fjerne vann i garasjeanlegget må dere se på løsninger som f.eks. å bruke maskiner til å suge opp og fjerne vannet etter behov, eller å drenere vannet i grunnen dersom det er mulig. Vannet skal ikke ledes til offentlig avløpsnett, men skal leveres til et mottak.

5.3.3. Sykkelvask

Per i dag er det ikke et krav om å installere en oljeutskiller når det gjelder sykkelvask. Selv om det ikke er krav til oljeutskiller, skal det ikke tilføres partikler til avløpsnettet. Det betyr at det må være en barriere (filter, sandfang o.l.) som fanger opp partiklene før vannet går videre ut på avløpsnettet. Vi krever derfor at dette skal være installert i tilknytning til sykkelvask. Det er mange vaskekar som har et sandfang som samler opp partikler. Dette må tømmes og vedlikeholdes etter behov.

6. Utforming

Ved installasjon av et oljeutskilleranlegg anbefaler vi å ta utgangspunkt i NORVAR-rapport 156/2007 Veiledning for oljeutskilleranlegg, kapittel 11 Internkontroll. Rapporten finnes på Norsk Vann sine nettsider, www.norskvann.no.

6.1. Dimensjonering og plassering

Alle nye oljeutskilleranlegg skal utformes, testes, dimensjoneres, installeres og driftes i samsvar med Norsk Standard:

- NS-EN 858-1 Utskillere for lette væsker Del 1: Prinsipper for utforming, ytelse og prøving, merking og kvalitetskontroll
- NS-EN 858-2 Utskillere for lette væsker Del 2: Valg av nominell størrelse, installasjon, drift og vedlikehold.

6.1.1. Prøvetakingskum

Det skal være tilrettelagt for å hente ut representative prøver av oljeutskillerens avløpsvann. Alle nye oljeutskillere skal derfor ha prøvetakingskum.

Det skal også installeres prøvetakingskum på eksisterende oljeutskillere.

6.1.2. Lukk på utløpskasse (sikring mot akuttutslipp)

Vann- og avløpsetaten anser lukk på utløpskassen som en nødvendig sikkerhet mot akuttutslipp, ettersom den sikrer oljeutskilleren for utslipp. Lokket sitter innvendig i oljeutskilleren og skal hindre tilbakestrømning av oljeholdig avløpsvann. Vi krever derfor at dette er installert på alle oljeutskillere i Oslo kommune.

Figur 1: Prinsippskisse av en oljeutskiller, viser en oljeutskiller og plasseringen til lokket over utløpskassen.

6.1.3. Delevasker og dekkvasker

Vaskevann fra delevasker og andre vaskeløsninger som kan ha høyt tungmetallnivå, skal ikke føres til oljeutskiller. Vaskevannet skal oppbevares og leveres som farlig avfall.

6.1.4. Sandfang

Sandfanget i oljeutskilleranlegget skal holde tilbake sand og større partikler før avløpsvannet føres inn i oljeutskillerdelen. Dette er et krav iht. NS-EN 858-2.

Standarden setter blant annet et minimum volum for sandfang på 5 m³ for oljeutskillere som er tilknyttet bilvaskeanlegg. Dette vil bidra til å fjerne en større andel av den partikkelbundne fraksjonen av tungmetallene som ofte opptrer i oljeholdig avløpsvann (for eksempel i «bilstøvet» fra bilvaskeanlegg).

Sandfanget kan være en integrert del av selve oljeutskillerkonstruksjonen, eller som en separat enhet. Avløpsvannet skal føres inn i sandfanget gjennom et innløpsrør.

Oppsamlingsrennene i en bilvaskehall anses ikke som sandfang. Det anbefales imidlertid at oppsamlingsrenner benyttes slik at de største partiklene kan fjernes før de når sandfanget.

I et oljeutskilleranlegg har sandfanget følgende oppgaver: å fjerne slam og større partikler (og dermed partikkelbundet forurensning) før avløpsvannet føres inn i oljeutskillerdelen, øke oppholdstiden for vannet i anlegget og dermed forbedre oljeutskillingen.

I sandfanget må innløp og utløp plasseres slik at det ikke opptrer kortslutningsstrømmer. Innløpet til sandfanget skal være dykket, mens utløpet ikke skal ha dykker. Hvis utløpet er montert med dykker, vil olje som utskilles i sandfanget hindres i å bli ført videre til oljeutskillerdelen (Storhaug, 2007).

6.2. Krav til utløpsvannet

6.2.1. Oljeinnhold

Oljeinnholdet i avløpsvannet som kommer ut av oljeutskilleren skal ikke være mer enn:

- **50 milligram olje per liter avløpsvann (mg/l).**

Dette skal dokumenteres ved prøvetaking og analyse.

6.2.2. Analysemetode og analyseparameter

Prøven skal analyseres av et laboratorium som er akkreditert for bestemmelse av olje i vann.

Analysemetoden skal være akkreditert etter *NS-EN ISO 9377-2:2000 Bestemmelse av olje i vann – Del 2: Metode basert på løsemiddelekstraksjon og gasskromatografi*, eller tilsvarende metode.

Oljeinnholdet skal oppgis som summen av upolare hydrokarboner med karbonkjedelengde mellom C₅ og C₃₅, i enheten mg/l.

6.3. Prøvetaking

Det skal hentes ut og analyseres 1-2 prøver per år. Hyppigheten fastsettes i vilkårene gitt i utslippstillatelsen, og avhenger av hvilken type virksomhet som drives i tilknytning til oljeutskilleren.

- Dersom du har et verksted skal det tas minimum 1 analyseprøve i året.
- Dersom du har en vaskehall eller lignende, skal det tas minimum 2 vannprøver fra utløpsvannet i året. Prøvene skal da tas i sommer og vinterhalvåret for å dokumentere artsvariasjon i forbindelse med bruk av sterkere kjemikalier o.l.

Vann- og avløpsetaten kan om nødvendig kreve hyppigere prøvetaking dersom resultatet av analysene viser gjentakende overskridelse av grenseverdien.

Prøvetakingen skal skje før tømming under en normal driftssituasjon, og utføres av et firma som har kompetanse innen prøvetaking av oljeutskilleranlegg.

Prøven skal hentes ut fra en fritt fallende vannstråle eller fra en vannstrøm med god turbulens. Virksomheten skal ha dokumentasjon på hvor og hvordan prøven hentes ut - jf. kap 6.1.1 om at prøvene skal være representative. Det er vanlig at firma som utfører prøvetakingen noterer i rapporten hvor prøven er tatt (i prøvetakingskum, utløpskasse eller lignende).

Prøven skal tas på en glassflaske som er levert av et laboratorium som er akkreditert for den aktuelle analysen (se kap. 6.2.2). Flasken skal **ikke skylles** før den fylles opp. Vi forutsetter at laboratoriets krav til prøveemballasje, lagring, merking og prøveinnsendelse følges.

Dersom virksomheten har flere oljeutskilleranlegg må det fremkomme hvilket anlegg prøven kommer fra (oppgi identitetsnummer).

6.4. Overskridelse av grenseverdi

Ved oljeinnhold over 50 mg/l skal dere umiddelbart varsle oss. Deretter skal det hentes ut en ny prøve som sendes til analyse. Dersom oljeinnholdet igjen er over grenseverdien, skal Vann- og avløpsetaten ha tilsendt en plan for hvilke tiltak som skal settes i gang, med en tidsangivelse for gjennomføring. Tiltaksplanen skal sendes til postmottak@Vav.oslo.kommune.no.

Etter at tiltakene er gjennomført skal oljeinnholdet dokumenteres. Saken avsluttes når virksomheten kan vise til oljeinnhold under 50 mg/l.

7. Tilbakestrømningsbeskyttelse

Tilbakestrømning oppstår når vann trykkes eller suges tilbake til det offentlige vannledningsnett fra interne rørsystem. Tilbakestrømning kan forårsake forurensning av drikkevannet i hovedledningene som forsyner øvrige forbrukere med vann.

Graden av forurensning avhenger av hva slags væske som er på det interne rørsystemet og som kan føres tilbake på det offentlige vannledningsnett. Norsk Standard (NS-EN 1717:2001)

inndeler væsker i ulike væske kategorier ut ifra hvilken forurensningsgrad de kan medføre ved tilbakestrømning, hvor væske kategori 5 er den mest kritiske.

Alle som er tilknyttet en offentlig vannledning, er forpliktet til å sikre seg mot å forurense vannledningsnett. Tilbakestrømningsbeskyttelsen skal hindre at forurensning kommer inn på det kommunale drikkevannsnett iht. TEK 17 § 15-7 første ledd bokstav b.

Hos vaskehaller/bilverksteder kan drikkevannet komme i kontakt med væsker som utgjør en helserisiko. Drikkevannet kan for eksempel bli forurenset via kjemikaliedoseringsutstyr, usikrede spyleslanger, dekk- og delvaskere.

Bilverksteder/vaskehaller faller inn under væske kategori 3 eller 4 avhengig av hvilke væsker drikkevannet kan komme i kontakt med. Hovedvanninntaket skal sikres for høyeste væske kategori som kan forekomme. Hvis dere kan dokumentere at alle interne tappepunkt er sikret i samsvar med NS-EN 1717:2001 jf. TEK 17 § 15-5 første ledd bokstav d, kan dere montere tilbakestrømningsbeskyttelse godkjent for minimum væske kategori 2 på hovedvanninntaket/-ene. Vi anbefaler også at interne tappepunkt sikres mot tilbakestrømning, for å unngå intern forurensning av vannet.

Les mer om kravene til tilbakestrømningsbeskyttelse på våre [nettsider](#).

8. Krav til drift, vedlikehold og kontroll av oljeutskilleranlegget

Virkomheten plikter å drifte, tømme og vedlikeholde oljeutskilleranlegget i henhold til kravene i forurensningsforskriften Kap. 15 eller 15A-4. Det vises også til eget påslippskrav ved tillatelse til utslipp av oljeholdig avløpsvann til offentlig avløpsnett.

For å sikre at oljeutskilleren fungerer etter sin hensikt, og for å begrense faren for forurensning, stiller vi krav til drift og vedlikehold av oljeutskilleranlegget. Disse kravene blir gitt til virksomheten i utslippstillatelsen eller i et vedtak om påslippskrav. Nedenfor følger en detaljert beskrivelse av kravene som stilles. Miljødirektoratet har utarbeidet et faktaark, Drift av oljeutskiller, som du finner på deres [nettsider](#).

8.1. Bruk av kjemikalier og oppbevaring

Kjemikalierne dere bruker må være tilpasset oljeutskilleren slik at dere overholder grenseverdien på 50 mg/l. Kjemikalierne skal oppbevares i et rom uten sluk eller på et oppsamlingskar. Lagring og oppbevaring av kjemikalier, råvarer, ferdigvarer og avfall skal gjøres på en slik måte at utslipp eller påslipp til kommunalt avløpsnett hindres.

Dere må vise aktsomhet for å unngå forurensende utslipp.

8.2. Avtale for tømning, kontroll og prøvetaking.

Det skal til enhver tid være en signert avtale om tømning, service/kontroll og prøvetaking av oljeutskilleranlegget. Ved opphør av eller endringer i avtalen skal dette sendes på epost til postmottak@vav.oslo.kommune.no.

8.3. Tømning og kontroll

Oljeutskiller og oppsamlingstanker for utskilt olje skal tømmes etter produsentens anvisninger, men minimum én gang per år, og ellers når det er nødvendig for å overholde utslippskravet.

Sandfanget skal tømmes for sand/slam etter produsentens anvisning, men minimum én gang per år.

Vann- og avløpsetatens eget rapporteringsskjema, *Tømning og kontroll av oljeutskilleranlegg*, skal benyttes for innrapportering. Skjemaet er tilgjengelig på Vann- og avløpsetatens [nettsider](#), ID-nummeret til utskilleren dere skal rapportere på er oppgitt i utslippstillatelsen for oljeholdig avløpsvann.

Dersom det oppdages feil eller mangler ved oljeutskilleranlegget under kontrollen, plikter dere å rette opp disse. Vi skal da ha tilsendt en rapport fra utførende firma som beskriver det arbeidet som er gjort.

8.4. Oljeutskilleranlegg som permanent tas ut av bruk

Oljeutskilleranlegg som permanent tas ut av bruk skal fjernes. Utskilleren skal da rengjøres og leveres til godkjent avfallsmottak. Vann- og avløpsetaten skal ha dokumentasjon på utført arbeid fra utførende firma.

Ved fjerning av oljeutskilleranlegget skal sluk som drenerer til anlegget plugges, og avløpsledningen fra oljeutskilleranlegget plugges i forgreningspunktet. Dersom fjerningen medfører urimelig store kostnader og bygningsmessige inngrep, kan dere søke om midlertidig dispensasjon. Vi skal da ha en begrunnelse for hvorfor dere ønsker å la den ligge. Legg gjerne ved bilder som tilleggsdokumentasjon. Søknad kan sendes til postmottak@Vav.oslo.kommune.no.

8.5. Føring av driftsjournal

For at oljeutskilleranlegget skal fungere tilfredsstillende er det viktig å ha oppsyn med hvor mye av lagringskapasiteten i sandfang og oljeutskiller som er oppbrukt. Vanndybden i sandfanget skal være minst 50 cm (eller at maks. 50 % av volumet er fylt opp), og oljevolumet skal ikke utgjøre mer enn 25 % av våtvolumet. Vanndybden i sandfanget og oljelagets tykkelse må derfor kontrolleres regelmessig. Resultatene fra kontrollen, samt tømt mengde olje og slam, skal føres i driftsjournalen av tømmefirma. Se **Feil! Fant ikke referansekilden.** for eksempel på driftsjournal.

Dersom f.eks. sandfanget stadig er fullt, oljenivået ofte er høyt, eller grenseverdien stadig overskrides kan det være nødvendig med hyppigere tømning av oljeutskilleranlegget.

9. Dispensasjon

Dersom dere mener at oljeutskilleren ikke behøver å tømmes årlig, kan dere søke om dispensasjon fra årlig tømming. Dere må da kunne dokumentere at oljeutskilleren ikke tilføres mye olje og slam, og at grenseverdien overholdes. Dette kan gjøres ved å sende inn kopi av driftsjournal eller tømmerapporter som viser hvor mye olje/slam som er samlet opp. Vi krever dokumentasjon fra minimum de to siste årene.

10. Rapportering

10.1. Følgende dokumentasjon skal sendes inn fortløpende:

- analyserapporter fra laboratoriet
- skjema for tømming og kontroll av oljeutskilleranlegg (Vann- og avløpsetatens elektroniske skjema for *tømming og kontroll av oljeutskilleranlegg* skal benyttes).

Skjemaer er tilgjengelig på Vann- og avløpsetatens [nettsider](#).

Vi anbefaler at dere inngår en avtale med tømmefirma for å sende inn analyseresultater og rapporter for tømming og kontroll til Vann- og avløpsetaten.

11. Sikring og beredskap mot uforutsette utslipp

11.1. Forebyggende tiltak

Virksomheten plikter å gjennomføre tiltak for å unngå uforutsette utslipp til offentlig avløpsnett. Tiltakene skal være basert på en systematisk gjennomgang av virksomhetens aktiviteter.

11.2. Beredskap

Virksomheten skal ha rutiner for å fange opp å unngå uforutsette utslipp til avløpsnettet, som er i strid med utslippstillatelsen/påslippskravene. Dette innebærer at det skal lages en beredskapsplan med oversikt over:

- Risikoen for utslipp av forurensninger som f.eks. kjemikalier eller olje
- Hvilke tiltak som skal gjøres for å begrense og stanse et evt. utslipp
- Hvem i virksomheten som er ansvarlig for å gjennomføre tiltakene.

11.3. Varsling

Forurensningsfunksjonen i Vann- og avløpsetaten skal varsles på tlf. **21 80 21 80** eller pr. e-post postmottak@Vav.oslo.kommune.no:

- ved uforutsette utslipp av oljeholdig avløpsvann
- ved større reparasjons- og/eller vedlikeholdsarbeid (revisjoner) med risiko for utslipp av oljeholdig avløpsvann
- ved endringer i virksomhetens aktiviteter som kan påvirke avløpsvannets mengde og/eller sammensetning

Ved akutt forurensning skal beredskapssenteret i Vann- og avløpsetaten varsles.

Beredskapssenteret i Vann- og avløpsetaten: Tlf. 23 44 09 00 (døgnbemannet)

Varsling av ekstraordinære hendelser skal inneholde informasjon om:

- utslippets mengde og sammensetning
- tidspunkt for utslippet
- varigheten av utslippet
- iverksatte tiltak
- status for avviksbehandling

12. Tilsyn med oljeutskilleranlegg

Vann- og avløpsetaten skal ha fri adgang til virksomhetens lokaler/anlegg der forurensning kan oppstå eller har oppstått. Vi kan videre kreve å få lagt fram dokumenter og annet materiale som angår oljeutskilleranlegget og driften av dette.

Vann- og avløpsetaten, tømmefirma og andre som har avtalt arbeid i oljeutskilleranlegget skal sikres enkel adkomst for tømming, kontroll og prøvetaking. Alle hindringer til oljeutskilleranlegget skal være fjernet før ankomst. Alle kumlokk tilhørende oljeutskilleranlegget skal være mulig å åpne.

13. Regelverk

Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann reguleres i forurensningsforskriften kapittel 15, forskrift om begrensning av forurensning "Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann". Det vises også til kommunens sanitærreglement for vann og avløp. Ifølge sanitærreglementet kapittel 3.11 er det ikke tillatt å tilføre væsker eller stoffer til avløpsnett som kan være miljø- og/eller helseskadelige, eller som kan medføre brann eller eksplosjonsfare. Bensin og olje nevnes spesielt. For alle anlegg med utslipp til offentlig spillvannsledning følger dette av punkt 3.11 i abonnementsbetingelser ved tilknytning til kommunens vann- og avløpsledninger.

Kommunen er også myndighet etter forurensningsforskriften § 15A-4 bokstav a-e "Påslipp til offentlig avløpsnett" og kan stille krav til virksomheter som ikke er omfattet av kap 15. Som myndighet etter denne paragrafen gis kommunen myndighet etter forurensningsloven §§49, 50, 51, 52 (fagrådet, 2011).

Kommunen kan gi pålegg i medhold av forurensningsloven 13. mars 1983 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall § 7 fjerde ledd "Plikt til å unngå forurensning" og eventuelt sørge for umiddelbar gjennomføring i medhold av forurensningsloven §74 "Umiddelbar gjennomføring ved forurensningsmyndigheten". Overtredelse straffes etter forurensningsloven kapittel 10 "Straff" hvis ikke strengere straffebestemmelser kommer til anvendelse.

Utslipp av forurenset avløpsvann krever en utslippstillatelse fra forurensningsmyndigheten. Hvilken type virksomhet dere driver vil avgjøre om vi gir en utslippstillatelse etter kap. 15 eller fatter et vedtak om påslippskrav etter kap. 15 A-4.

I noen tilfeller vil ikke myndigheten regulere utslippet gjennom en egen tillatelse, da de anser utslippet for å være så lite / «ubetydelig» at det ikke vil føre til nevneverdig skade og ulempe, jf. forurensningslovens § 8 tredje ledd, se spesielt punkt 5.3.3.

I § 15-7 i forurensningsforskriften er det et krav at oljeholdig avløpsvann skal passere sandfang (eller tilsvarende renseinnretning) før utslipp. Sanden og slammet som holdes tilbake i sandfanget, regnes som farlig avfall og omfattes av forskrift om gjenvinning av og behandling av avfall (avfallsforskriften), kapittel 11 farlig avfall. Regelmessig tømning av sandfanget er en forutsetning for tilfredsstillende funksjon.

Ifølge forurensningsforskriften § 15-5 Behandling av søknad, annet ledd, kan forurensningsmyndigheten fastsette andre krav enn dem som er angitt i § 15-7 utslipp, herunder kan det stilles krav om rapportering. Kravene i denne paragrafen er også basert på faglig begrunnet råd for å ivareta kravet om representativ prøvetaking. Kommunen eller den som kommunen bemyndiger har i medhold av forurensningsloven §50 "Rett til gransking" anledning til å foreta tilsynsbesøk hos virksomheten. Virksomheten plikter å legge fram dokumentasjon på at kravene i forskriften overholdes. Kommunen kan i den forbindelse også ta vannprøver. For å sikre at kravene i forskriften blir overholdt, kan kommunen treffe vedtak om tvangsmulkt i medhold av forurensningsloven § 73 "Tvangsmulkt ved forhold i strid med loven" (fagrådet, 2011).

13.1. Plan- og bygningsloven

Installasjon av oljeutskillere er også søknadspliktig etter [plan- og bygningslovens § 20-1 a](#)). Behandling av søknad etter plan- og bygningsloven og forurensningsforskriften er samordnet, jf. forurensningsforskriften [§ 15-5 tredje ledd](#) . Dette gjelder for særlig å unngå at byggingen av anlegget starter før alle nødvendige tillatelser er på plass.

14. Annet aktuelt regelverk

En virksomhet med tillatelse etter kapittel 15 om krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann, er også omfattet av andre aktuelle regelverk.

14.1. Substitusjonsplikt

Ifølge produktkontrollloven skal virksomheter som bruker produkter som inneholder stoffer som kan medføre forurensning, vurdere om det finnes mer helse- og miljøvennlige alternativer. Virksomheten plikter å velge disse alternativene hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Merk at ved bruk av svanemerkede kjemikalier anses substitusjonsplikten som overholdt.

Les mer om substitusjonsplikten på www.miljodirektoratet.no.

14.2. Farlig avfall

Farlig avfall skal ikke føres til kommunalt avløpsnett. Avfallsforskriften gir anvisninger for hvordan farlig avfall skal håndteres. Virksomheten skal ha rutiner for håndtering av farlig avfall. Kontakt Fylkesmannen ved spørsmål.

Les mer om farlig avfall på www.miljodirektoratet.no

14.3. Internkontroll

Plikten til internkontroll er regulert i internkontrollforskriften. Internkontrollen skal sikre at myndighetenes krav overholdes, og sikre et forbedringsarbeid innen helse, miljø og sikkerhet. Aktuell dokumentasjon i internkontrollen kan være rutiner, journaler og analysedata. Rutiner for forebygging, beredskap og varsling skal inngå som en del av virksomhetens internkontrollsystem. Virksomheten skal alltid ha en oppdatert miljørisikovurdering.

Dette betyr at dere må ha driftsrutiner som sikrer at sine renseanlegg fungerer etter sin hensikt, slik at VAVs grenseverdier overholdes, og slik at utslipp av prioriterte stoffer begrenses mest mulig.

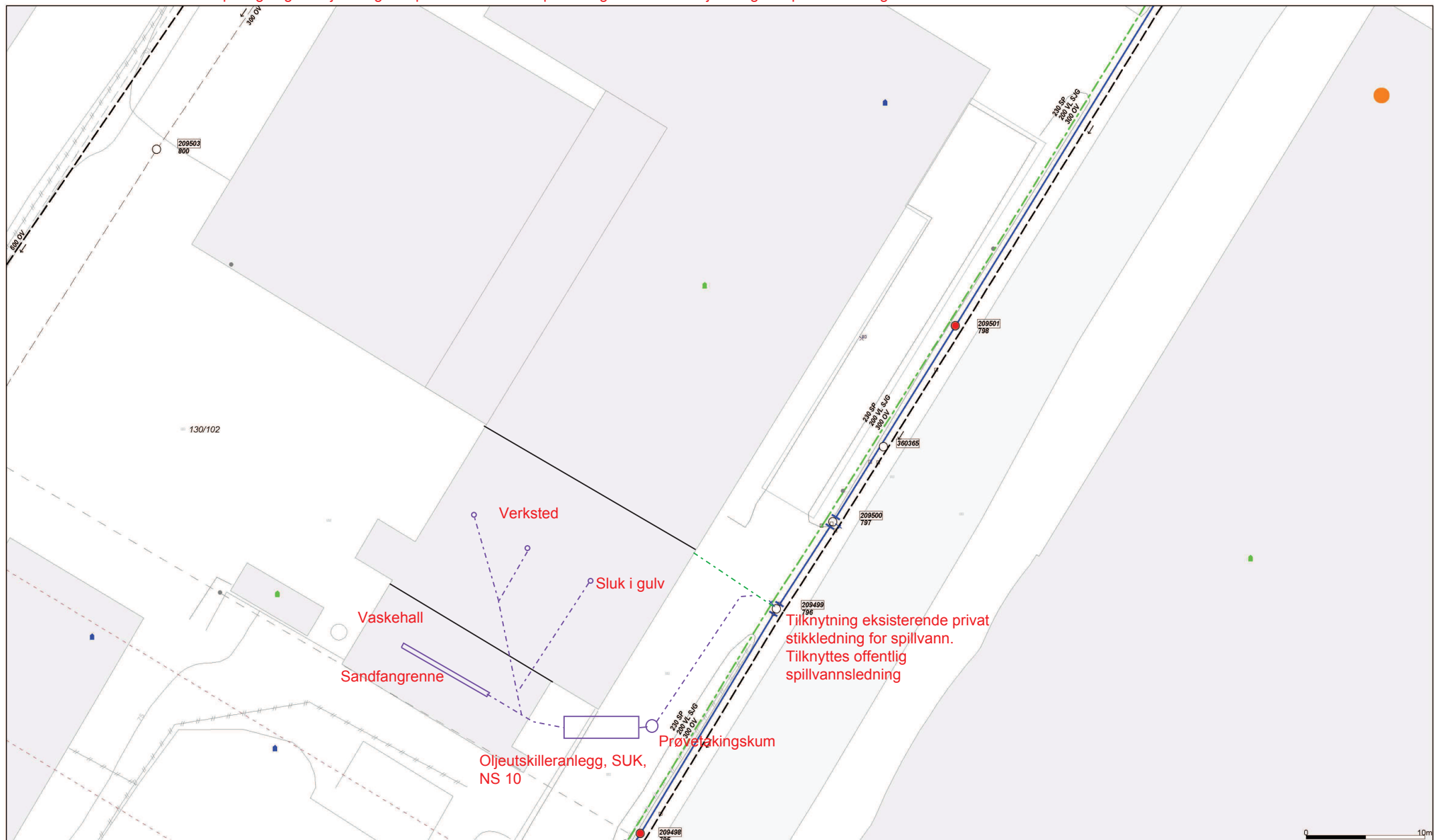
Virksomheten har en plikt til å være sikret mot akuttutslipp gjennom forurensningsforskriften § 15-7 annet ledd. Rutiner omkring dette skal være nedfelt i virksomhetens HMS plan, jmfør internkontrollforskriften § 5 punkt 6.

Les mer om internkontroll på www.arbeidstilsynet.no.

15. Referanser

1. Miljødirektoratet. 2013. *Drift av Oljeutskillere*. Faktaark M-30. Trondheim
2. Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord (2011). *Felles forvaltning av fett- og fettutskillere, sluttrapport*. Rapport nr. 113. SIV.ING. STEINAR SKOGLUND AS VAR-teknikk.
3. Miljokommune.no (n.d.). *Avløp - Miljokommune*. [online] Available at: <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Forurensing/Avlop/> [Accessed 10 Jan. 2020].
4. R. Storhaug. 2007. *Veiledning for oljeutskilleranlegg – 156, NORWAR-rapport*. Hamar

Eksempeltegning for oljeholdig avløpsvann. Merk: avløpsledninger som fører oljeholdig avløpsvann er farget lilla.

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten Tel: 02 180			 Målestokk 1:300	<table><tr><th colspan="2">Punkt / kumtype</th><th colspan="2">Utstyr</th></tr><tr><td></td><td>Kum</td><td></td><td>Brannventil</td></tr><tr><td></td><td>Bremsekum</td><td></td><td>Ekstra kumløkk</td></tr><tr><td></td><td>Fordelingskum</td><td></td><td>Lufteventil</td></tr><tr><td></td><td>Markerings-/ Stakekum</td><td></td><td>Spyeventil</td></tr><tr><td></td><td>Påleloppskum</td><td></td><td>Utviser m/blindeflens</td></tr><tr><td></td><td>Hydrant</td><td></td><td>Utviser m/sluseventil</td></tr><tr><td></td><td>Belkeinntak m/u rist</td><td></td><td>Vannpost</td></tr><tr><td></td><td>Utslipp</td><td></td><td>Tilbakeslagsventil</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>Ledningslokk</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>Mengdemåler / målerenne</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>Reduksjonsventil</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>Stengeventil (åpen/lukket)</td></tr></table>	Punkt / kumtype		Utstyr			Kum		Brannventil		Bremsekum		Ekstra kumløkk		Fordelingskum		Lufteventil		Markerings-/ Stakekum		Spyeventil		Påleloppskum		Utviser m/blindeflens		Hydrant		Utviser m/sluseventil		Belkeinntak m/u rist		Vannpost		Utslipp		Tilbakeslagsventil				Ledningslokk				Mengdemåler / målerenne				Reduksjonsventil				Stengeventil (åpen/lukket)	<table><tr><th>Kommunale</th><th>Private</th><th>Type</th><th>Grøft</th><th>Borehull</th><th>Kanal</th><th>Varerør</th><th>Tunnel</th><th>Pumpeledning</th></tr><tr><td></td><td></td><td>Vannledning</td><td>VL</td><td>BV</td><td>KV</td><td>VV</td><td>TV</td><td>PO</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Overvannsledning</td><td>OV</td><td>BO</td><td>KO</td><td>VO</td><td>TO</td><td>PF</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Avløp felles ledning</td><td>AF</td><td>BF</td><td>KF</td><td>VF</td><td>TF</td><td>PS</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Spillvannsledning</td><td>SP</td><td>BS</td><td>KS</td><td>VS</td><td>TS</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>Drensledning</td><td>DR</td><td></td><td>KD</td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Prosjekterte anlegg Nedlagte ledninger Markinnmålte linjepunkter < 2001 Markinnmålte linjepunkter >= 2001 Ledninger uten innmålte linjepkt. (=Ant. Trase) PSI Dase kan også gå rettlinjet Fairledning	Kommunale	Private	Type	Grøft	Borehull	Kanal	Varerør	Tunnel	Pumpeledning			Vannledning	VL	BV	KV	VV	TV	PO			Overvannsledning	OV	BO	KO	VO	TO	PF			Avløp felles ledning	AF	BF	KF	VF	TF	PS			Spillvannsledning	SP	BS	KS	VS	TS				Drensledning	DR		KD				Byggverk må ikke plasseres nærmere hovedledning enn 2.0 m. Andre arbeider over eller nær hovedledning må meldes til VAV. Beliggenhet og høyder på ledninger må oppfattes som orienterende. Det er ikke alltid ledningene går rettlinjet mellom kummene. Påvisning i mark utføres ved henvendelse til VAV. PSI Tittelfeltet er basert på standard ledningskart - Produsert i Gemini-VA
Punkt / kumtype		Utstyr																																																																																																														
	Kum		Brannventil																																																																																																													
	Bremsekum		Ekstra kumløkk																																																																																																													
	Fordelingskum		Lufteventil																																																																																																													
	Markerings-/ Stakekum		Spyeventil																																																																																																													
	Påleloppskum		Utviser m/blindeflens																																																																																																													
	Hydrant		Utviser m/sluseventil																																																																																																													
	Belkeinntak m/u rist		Vannpost																																																																																																													
	Utslipp		Tilbakeslagsventil																																																																																																													
			Ledningslokk																																																																																																													
			Mengdemåler / målerenne																																																																																																													
			Reduksjonsventil																																																																																																													
			Stengeventil (åpen/lukket)																																																																																																													
Kommunale	Private	Type	Grøft	Borehull	Kanal	Varerør	Tunnel	Pumpeledning																																																																																																								
		Vannledning	VL	BV	KV	VV	TV	PO																																																																																																								
		Overvannsledning	OV	BO	KO	VO	TO	PF																																																																																																								
		Avløp felles ledning	AF	BF	KF	VF	TF	PS																																																																																																								
		Spillvannsledning	SP	BS	KS	VS	TS																																																																																																									
		Drensledning	DR		KD																																																																																																											

Driftsjournal for oljeutskillere

Firma	Gnr/bnr
Adresse	Poststed
ID-nr. på oljeutskiller	

Tømming

[illegible]

Kontroll

[illegible]